

The New Color of Money
Safer. Smarter. More Secure.

www.moneyfactory.gov/newmoney

Жалған ақша жасауға тәжеулер

Федералдық резерві, Финанс Министрлігі және АҚШ Қупия қызметі банкнот үлгісін жетілдіруіне берілген және жалған ақша жасаушылардан АҚШ банкноттың тұтастығын қорғауда батыл шараларды іске асыруда.

- 100 жылдан аса жалған ақша жасаушық төмен деңгейде тежелуде.
- Жалған ақша жасаушылар техника жетістіктерін пайдалануына қарамастан төмендетіп тежелуде – бүкіл әлемде айналымдағы \$10 банкнот әр 10.000 нағыз банкноттардың ішінде тек 1-ге таяуға ғана жалған бол келеді.¹
- Статистика бойынша алемде айналамтығы Америка Құрама Штаттарының ақшалардың 1% ғана жасамды жалған болады.
- Алғаш 1996 жылы шығарылған ақша дизайнында жалған ақшаны жасау қындана түсү үшін финанс мекемелері, ақшамен жұмыс істейтін қызметкерлер, қалың жұртшылық өз ақшаларын оңай тексеру үшін қорғалымдық жетікке түскен белгілері бар.
  - Тануға ыңғайлыштың қорғану ерекшеліктерін әркім АҚШ банкноттарын тексеруіне болады:
    - ✓ **Бояуы құбылмалы сия:** Банкноттың оң жақ төменгі бұрышындағы цифрына қараңыз, егер банкнотты шалқайтып, еңкейтсеңіз бояуы құбылмалы сия өзінің өнін мыс түсінен жасыл түске дейін құбылады.
  - ✓ **Сулы белгі:** Банкнотты жарыққа ұстасаңыз, сулы белгіні немесе үлкен портретіне үқсас әрең байқалатын бейне көресіз. Сулы белгі қағазға сіңірілген, банкноттың екі жағынан да байқалады.

¹ Федералдық резерв

✓ **Корғаныс жібі:** Банкнотты жарыққа ұстасаңыз, қорғаныс жібін немесе пластик жолақты көресіз, ол вертикалдай қағаздың ішімен портреттің жағына тартылған. Егер мүқиат қарасаңыз, бұл жолақ ультракүлгі сәулесін түсіргенде сарғылт тартып құбылады.

- Бұл ерекшеліктер жалған ақша жасаушылар үшін қыын, қолынан келметінін біледі, олар тек кассирлер, адамдар ақшаны тексермейді деп үміттенеді.
- АҚШ-тың құпия қызметі дүние жүзінде банктермен, құқық қорғау органдармен бірлесе жұмыс жүргізіп, жалған ақша жасаушыларды тұқыртуда.
- Құқық қорғаушылық батыл шаралардың нәтижесінде АҚШ-тың көптеген жалған доллары айналымға шықпай жатып ұсталды.
  - 2004 финанс жыланда АҚШ құпия қызметі және халықаралық үкіметтік органдар \$53 миллион жалған доллар айналымға шықпастан бұрын ұсталды. Одан басқа \$61 миллион жалған доллар әлемдегі айналымнан ұсталып шығарылды. Бұл жағдайларда қолында сондай ақшасы бар кінәсіз адамдар зиян шекті.²
  - 2005 жылы АҚШ Құпия қызметі АҚШ-та 3.717 рет жалған ақша жасаушыларды тұтқындады, оларды айыптаған 97,4% үкім шығарылды.³
  - 2005 финанс жылында АҚШ-та әшкерленген жалған ақшаны 40% АҚШ-тан тыс жерде жасалған, 2004 финанс жылында АҚШ-та әшкерленген жалған ақшаны 36% АҚШ-тан тыс жерде жасалған, ал 2003 жылы ондай жалған ақшаның мөлшері 42% болған еді.⁴
- Жұртшылықты үйрету, құқық қорғаушылық батыл шаралар, жақсарылған қорғану ерекшеліктері және жұртшылықтың білімі жалған ақша төмен деңгейде тежелудетеді.

Жалған ақша жасаушылар көбінесе цифрлық әдіске көшуде, үйткені технологиялық прогресс жалған ақша жасауды оңайлатып, арзандатады.

- Өткен онжылдықта цифрлық аспаптар қалың жүртқа тарай бастады, соның салдарынан цифрлық әдіспен жасалған жалған ақшаның саны өссе түсті. 1995 жылы АҚШ-та әшкерленген жалған ақшаның бір пайызына жуығы цифрлық әдіспен жасалған. 2005 жылы оның мөлшері тұрақты 52% болып келеді.⁵
  - 2005 жылы АҚШ Құпия қызметі жалған ақша жасауға пайдаланған 584 цифрлық аспаптарын, әсіресе жеке компьютерлерді, қолға түсірді.⁶

² АҚШ Құпия қызметі

³ АҚШ Құпия қызметі

⁴ АҚШ Құпия қызметі

⁵ АҚШ Құпия қызметі

⁶ АҚШ Құпия қызметі

- Шет елдерде көбінесе офсет әдісін қолданады, АҚШ-та жалған ақша цифрлық аспаптармен жасалады.

Цифрлық әдіс немесе офсет әдіс болсада, жалған ақша жасаушылардан озық болу үшін АҚШ әр 7 - 10 жылда жаңа ақша шығарып отырады.

- АҚШ валютаның қорғалу – ол ағымдағы процесс. Ақшаның сыртқы түрін жақсартып, жаңа қорғалым сипаты енгізіліп АҚШ Өкметі жалған ақша жасаушыларды алыстатьп артта қалдырды.
- Жаңа \$10 банкнот жаңа АҚШ ақша топтаманың ең ақырғы банкнот болып келеді. Жаңа топтамасы бірінші \$20 банкнотпен 2003 жылы 9 қазанды таныстыруымен басталды және \$50 банкнотын 2004 жылдың 28 қыркүйекте енгізілімен жалғастырылды.

Жаңа \$10 банкнот жақсырақ қорғалған, тиянақтылау, қауіпсіздеу. Жақсырақ қорғалған – оны жалған жасау қыйынырақ және тексеруге де оңай. Тиянақтылау – ақша жасаудың қазіргі техникасымен қаруланған жалған ақша жасаушыларды артта алысқа қалдырды. Қауіпсіздеу – АҚШ валютасының тұтастығын қамтамасыз ететін қорғалуының жетілдіре түсінде.

- Жаңа \$10 банкнотта үш маңызды қорғану ерекшеліктері бар: олар алғаш 1990 жылдары енгізілді және тексеруі оңай сұлық белгі, қорғаның жібі және бояуы құбылмалы сия.
- Жұртшылықтың валютасын пайдаланушылардың тек қана түске қарап есептейтін дұрыс емес. Ал, түс енгізілген кейін жалған ақша жасаушылардың ақша жасайтының қыйын болды.

Қорғану ерекшеліктерін жұртшылық білсе оның нәтижесі де тиімді. Сол мақсатта \$10 банкнот туралы білім беріп, оның қорғану ерекшеліктерін пайдалануға көмектесу үшін АҚШ үкіметі білім бағдаламасын іске асыруда. \$10 банкнотты жиірек қолданатын, касса, финанс, ұсақ сауда, әсіресе ойын индустриясында қызметкерлермен жұмыс жалғасады.

- Қорғану ерекшеліктерін білетіндер ақшага ұқсас қағазға алданбайды.
- Дүние жүзіндегі айналымдағы әр 10.000 нағыз \$10 банкноттың ішіндегі бір ғана жалған банкнот сіздің колынызға түссе, онда тапқан еңбегіңіз зая болғаны. Жалған ақша айырбасталмайды, оны басқа біреуге өткізу заңсыз.